

Sakk

Az alábbi beszélgetést emlékezetből jegyeztem le. A helyszínt, az időpontot, illetve beszélgetőtársam nevét az ő kérésére nem közlöm.

- A járvány miatt mindenki azt kéri, hogy az ilyen interjúkat inkább telefonon... Ön miért nem akarta?

- Ez nem interjú. Önnél van a mobilja? Kikapcsolná? És vegyük ki az akkumulátort is.

- Zavarná, ha a magnót használnám?

- Ön egy profi. Tudom, hogy képes megjegyezni mindent. Megígérhetem, erre a beszélgetésre emlékezni fog. Sokáig fog rá emlékezni. Egyébként tud sakkozni?

- Csak amatőr szinten.

- Nem baj. Hoztam egy zacskó bábút, furcsa lenne, ha csak ülnénk itt a parkban a sakkasztalnál, és nem csinálnánk semmit. A látszat miatt kell, ahogy a maszk is. Tessék.

- Mit akar?

- Érintse meg az egyik kezem, illetve inkább csak mutasson rá... tudja, a vírus... Úgy. Kegyed lesz a fehér.

- Rendben, akkor én kezdek. Első kérdésem, miért is vagyunk itt?

- Annyit már mondtam ugyebár, hogy egy halálhír kapcsán... A Covid...

- Igen, de mi ebben a titkos?

- Lépjen egyet, miközben beszél.

- Lépek, huszár c3. Mi ebben a titkos?

- Mégsem amatőr. Huszár f6. Ismeri ezt az az író, itt a fényképen? Ezt a költőt?

- Hogyne. De a politikust inkább. Tudom, hogy író is volt, költő, de...

- Nem volt. Az. Író. Költő.

- Az irodalom révén vált halhatatlanná; azt akarja mondani?

- Nem azt akarom mondani. Szó sincs jelképekről. Nem halt meg. Nem tudom, mit fog kezdeni ezzel az információval, de nekem meg kell osztanom önnel.

- Kell?

- Igen, lehet, hogy később elmondom, miért, egyelőre legyen elég annyi, hogy az illető él.

- A sajtóban az állt, hogy november 5-én este...

- Igen, volt intenzív osztály, lélegeztető gép, szövődmény, ahogy kell. Azt ugye tudja, hogy a Covid-19 elhalálozásnak van egy szigorú protokollja. A halottal például nem kerülhet senki kapcsolatba, sőt nem is láthatja senki kívül-álló, még családtag sem, a kórházon belüli halottszemle a lehető legminimálisabb, kórbonctani vizsgálat nincs, szóval, hogy volt-e valaki a koporsóban...

- Úgy tudom, hamvasztást írnak elő a járvány idejére.

- Pláne. Egy kis virágföld, lávahamu, strandhomok... Ha valaki el akar tűnni, új életet akar kezdeni, ki akar kerülni a körforgásból egy időre, keresve sem található jobb alkalmat egy pandémiánál. Természetesen nekem is voltak kétségeim, sőt csak azok voltak, de aztán a körülmények, a közvetett bizonyítékok...

- Közvetett?

- Talán több is, mint közvetett. Aláhúztam egy részt az utolsó regényében. Nézze csak: „Hirtelen, mint villám cikázott át rajtam egy kérdés, no és mi van, ha az alkotó kilép saját narrációjából? Ha félbehagyja, mint Petike a regényét, és megtalálhatatlan címei egyikére költözik, amilyenekkel nyilván fölös számban rendelkezik...”

- Az átváltozófenomén...

- Tessék?

- Csak tovább olvastam itt a 204. oldalon, egy bekezdéssel lejjebb... és mellesleg kiléptem a futóval a nagyátlóra.

- Úgyes. Mármint a lépés. Ha ismerné a verseit, a többi prózáját, a csavarásokat... Mondok egy példát, azt, amit talán a legjobban szeretek. Az a címe, hogy A bérgyilkos és a Mester. Arról szól, hogy egy bérgyilkos fölkeresi a híres zenészt, hogy meg kell ölnie, egymillió forintot fog kapni érte, a felét már föl is vette, de nem akarja megtenni, mert hallotta, hogyan játssza Sztravinszkijt, és inkább megkímélné. Azt ajánlja, tűnjön el valahol a világban, Új Zélandon, egy Polinéz szigeten vagy a Tűzföldön...

- Várjon csak, nem úgy folytatódik az írás, hogy az illetőről, akit el kéne tenni láb alól, szóval erről a művészféleségről kiderül, hogy ő maga a megbízó? Egy zugügývéden keresztül ő adta a megbízást, hogy... saját magával akart... de ha jól emlékszem, azt nem a maga írója írta, hanem egy Kardováró vagy...

- Majdnem pontos, Carbonaro. Az Ulpiusnál jelent meg. Csakhogy a Carbonaro egy álnev, az illető sok álneve közül az egyik. Ez is a rejtőzködés része volt, az álnevek, a titkos alteregók... Ki tudja, hány mind máig ismeretlen szerzőről fog kiderülni, hogy a neve mögött valójában ugyanaz az ember rejtezik. Ő. Számára a politika is a kettős identitás része volt, afféle titkos játék, ami

sokáig szórakoztatta, csak hát a politikában nehezebb eltűnni, ott jobban szem előtt van az ember. Hát ebből lett elege. Egyébként, ha van nála egy csavar, gyanakodni kell, hogy lesz egy másik is meg egy harmadik...

- Oké, de ez azért mégsem bizonyíték. Azt mondják, betegeskedett, lefogyott...

- Lefogyott tényleg, na persze volt honnan lefogytania. Ha jól sejtem ez már az új fizimiska kialakításának része volt. Utoljára a Várkert Bazárnál találkoztunk, volt ott egy irodája, oda hívott át. Amíg a kávémm kijött, a titkára valami díszes csomagolású kínai italt töltött neki. Spéci ginzeng kivonat, magyarázta. Tökéletes sűrítmény. Szellemileg és fizikailag is frissen tart, erősíti az immunrendszert, legyőzi a fertőzéseket, és áll a dákó, mint a cövek. De nem ez a lényeg. Képzeld, mióta iszom, elkezdett visszasötétülni a szakállam és a hajam. Visszarőtülni, úgy mondta, mert valamikor vörös haja lehetett. Szóval elindult a visszafiatalodás útján. Még viccelődtünk is, mit szól majd a miniszterelnök, akinek ő volt a főtanácsadója, ha a kormányülések után át kell pelenkázni.

- Kínából hozták neki a ginzenget?

- Onnan. És szerintem most ő is ott van. 2010 óta, amióta „kormányközelinek” számít 64 alkalommal ment ki. Szinte hazajárt. És persze a többi távol-keleti országba is. És ezek csak a hivatalos utak, a kultúrdiplomáciák. Tavaly tavasszal háromszor repültünk együtt. Akkor a lélegeztetőgép beszerzésbe is beszállt, mert tényleg mindenkit ismert. Ha nem volt velünk a kirendelt tolmács, akkor is elboldogult. Mi az, hogy boldogult, verseket szavalt kínaiul.

- Verseket? Kiét?

- Hát a sajátjait. Több kötete is kijött Kínában. Jü Cö-min fordította, de hogy ki írta az előszót, arra soha nem jönne rá...

- Nem is próbálkozom. Inkább sáncolok.

- Vagyis berozsál. Mi így mondtuk a sakkörben. Egyébként Gorbi.

- Mi?

- Nem mi. Ki! Hát Gorbi... Mihail Szergejevics Gorbacsov írt neki előszót. De mondok valami mást. Tudja ki az a Yang Lian, két éve ő kapta a Janus Pannonius-díjat. A költészeti Nobel-díjnak is mondják. 50.000 euró. Ő találta ki. Nem véletlenül választotta Janus Pannoniust, de most inkább Yang Liant mondom. Na ez a Yang Lian két hete otthon járt Pekingben, mert különben Berlinben lakik, szóval volt valami összejövétel egy szálloda különtermében, csupa álarcos potentát, hát megjelent ő is. Háttal láttam, inkább félprofil volt, takarták is, de biztosan ő volt. Karcsú volt, és a haja olyan szőkés vöröses. Gondolhatja, hogy felfigyeltem rá, mert kilógott a kínaiak közül. Ja és a szakállát mintha leszedte volna, bár a maszk miatt ezt nem mondanám biztosra. Aztán amikor újra ke-restem, már nem volt fönn a videó a YouTube-on. Vagy lehet, hogy csak én kerestem rosszul.

- Erről, amit mond, más is tudhat? Például a miniszterelnök?

- Hát, nem könnyű kiigazodni rajta. Az, hogy a temetési beszédben volt néhány csipkelődés, ilyesmik: „Minden megbeszélésre zsáknyi ötlettel és

munkával érkezett, amit persze nekem kellett volna elvégezni”, mindenesetre szöveget üthet az ember fejébe.

- De ugye a kiszivárogtatásra vonatkozó utasítás nem onnan jön?

- Ha most nem mondok sem igent, sem nemet, azzal beéri?

- Ha jól tudom, azt hívják elegánsan *en passant*-nak, ahogy most a gyalogjával lépett. Mintha azt mondta volna az imént, nem véletlenül választotta Janus Pannoniust, hogy az ő emlékére alapítson díjat. Mire akart célozni?

- Janus nemcsak egy poéta volt, hanem egy politikus is, úgy is mondhatnám, ő volt Mátyás király...

- főtanácsadója..., éppen mint...

- ...mint ő. Bizony, olyasformán. A hasonlat körülbelül stimmel.

- Csakhogy Janus egyáltalán nem volt olyan sikeres a politikában, mint a költészetben. És akkor még finoman fogalmaztam. Ha jól emlékszem, össze is különböztek a királlyal...

- Nézze, én nem azért vagyok itt, hogy kommentáljak, pláne nem, hogy következtessenek. Csak a tényeket sorolom, van, amit magának kell továbbgondolnia, illetve majd az olvasóinak, ha meg tudja írni. De mondok még valamit, nem is mondok, inkább mutatok. Az egyik közös kínai repülőutunkon, betelt a jegyzetfüzete, a hányászacskón folytatta az írást, amit végül a landolás után valahogy én kaptam föl. Kényszerleszállás volt Budapest helyett Bukarestben, szóval volt egy kis pánik, de amúgy semmi komoly. Most került elő a zacskó. Egy verskezdemény van rajta, pontosabban kettő. Elhoztam, itt van: „Korea, Kína, Kánaán, / ha eltűnne egy éjszakán, / egy hopzicher, egy kupcihér, / keresné bárki még talán?” Emlékszem, úgy magyarázta, a hopzicher, a kupcihér a németes hangzás ellenére ismeretlen eredetű szavak, főkolompost, bujtogatót, főtanácsadót jelentenek, olyasmit, mint én, mondta nevetve. Tudniillik, hogy ő.

- Azt mondta, két vers volt azon a micsodán...

- ...hányászacskón. Igen, itt van a másik is, a túloldalán:

*Azt mondjátok majd sün-ja-li-len,
Itt élsz köztünk, de mért vagy ilyen?
Faggattok folyóást, sün-ja-li-len,
Mondd el a titkod, szép idegen!*

- Mi az, hogy sün-ja-li-len?

- Azt jelenti kínaiul, hogy magyar. Magyarország nekik: Sün-ja Li. A magyarok meg sün-ja-li-len-ek.

- Ő magyarázta így?

- Nem, ezt csak később sikerült kiszótározni, gondolhatja, hogy nem volt könnyű. Ott, a bukaresti repülőtéren, amíg vártuk, hogy megjavítsák a gépet, másról beszélgettünk, úgy emlékszem, akkor mondta el a legendát II. Lajosról, hogy nem is halt meg Mohácsnál, nem fulladt bele a Csele patakba, valahogy eljutott a szomszéd faluig, amit történetesen Lánycsóknak hívtak, s ott egy jobbágy menyecske oldalán élt, amíg meg nem halt.

- Lánycsók? Tényleg volt ilyen település?
- Szerinte volt. Sőt még mindig megvan.
- Szép.
- Hát ennyi. Most már maga jön.
- Nem tudom, mit kezdjek vele... amíg hallgattam, eszembe jutott egy interjúja, vagy nem is tudom, mi, azt sem, hol volt, rádió, tévé..., a legvégén azt kérdezték, hogy ha regényt írnának az életrajzából, miféle regény lenne, fejlődés-, lélektani, leány- vagy kalandregény? Azt válaszolta: szürrealista krimi.
- Nézze, adok magának három e-mail címet, három lap főszerkesztőjét. Küldje el az egyiknek, aztán, ha nem közli, a másiknak... Az egyikük le fogja hozni. Biztosan tudom. A sorrendet magára bízom. Ja és a nevemet, ugye megérti, ne közölje. Nem is lenne értelme, mert álneven mutatkoztam be. Egyébként élveztem a partit, jól bírta a végjátékot is. Legközelebb én leszek a világos. A kijárási tilalom kezdetéig bőven hazaér.

Majáros Áron Zsolt: Gyűjtemény (2017, acél, 175×100×60 cm)